

Mladina

Država: Slovenija

Doseg: 56.000

Stran: 70

Površina: 865 cm²

02.03.2018

Petek

1 / 2

Matej Puc

Gledališki igralec

Letošnji prejemnik nagrade Prešernovega sklada

Čez slab teden, 8. marca, bo v predstavi *Dantonova smrt*, ki jo po dramski predlogi nemškega dramatika Georga Büchnerja iz leta 1835 v Mestnem gledališču ljubljanskem režira Aleksandar Popovski, premierno nastopil v naslovni vlogi Georgea Dantona, uživaškega in razsipnega prvoborca francoske revolucije, ki ga je aprila 1794 jakobinska oblast pod vodstvom dogmatičnega Robespiera obsodila na smrt z giljotino. Danton se je jakobincem zameril z nasprotovanjem nasilju v družbenem prevratu. Očitali so mu še, da se je s svojo slo po življenju ter dvomi o idealih in ciljih revolucije nevarno približal zmernejšim žirondistom. Büchner je v drami izpostavil tudi njegovo »hamletovsko« sprasovanje o smislu bivanja tik pred smrtjo, kajti Danton naj bi odšel v smrt z dvignjeno glavo. Tik pred giljotino je namreč svoje rablje pozval: »Ne pozabite pokazati moje glave, vredno jo je videti!«

Danton je le eden izmed kompleksnih, včasih tudi mračnih likov, zaznamovanih z divjim notranjim bojem, ki jih je v svoji karieri upodobil igralec Matej Puc, letošnji prejemnik nagrade Prešernovega sklada, najvišjega državnega priznanja za dosežke na področju umetnosti. V zadnjih dveh letih – za vloge v tem obdobju je prejel nagrado – je v denimo predstavi *Dunsinane* škotskega dramatika Davida Greiga na svež način predstavil na prvi pogled vladavine naveličanega, v resnici pa ciničnega, preračunljivega in nepredvidljivega škotskega kralja Malcoma. V Ibsenovem *Peeru Gyntu* je združil genialnost in blaznost ter objestnost in zapeljivost naslovnega junaka drame. V Lorencijevi *Iliadi* je nastopil v vlogi Zeusa. Vendar v njegovi interpretaciji vrhovni bog ni le ultimativno bitje, temveč ga je predstavil kot šarmantnega, a hkrati v odnosu do ženske prostaškega boga.

Matej Puc pravi, da noče ukalupiti svojih vlog po neki igralski metodi. Raje pusti, da se »informacije pretakajo vame in iz mene«, kajti »vse tisto, kar črpam vase kot Matej, prehaja v moje vloge«. Tudi zato je v njegovi upodobitvi Malcoma v *Dunsinane* zaslediti asociacijo na kandidate ameriških predsedniških volitev, saj je njihove kampanje spremljal v času snovanja vloge v tej politični drami. Njegov Danton pa bo zagotovo izpričeval njegovo misel, »da je treba v kratkem življenju, ki nam je dano, uživati«, in hkrati njegovo občutljivost za socialne krivice v današnji družbi. »Zdi se

mi, da je naša družba postala ekonom lonec, v katerem je že začelo brbotati. Morda jo tako doživljamo, ker naši mediji vseskozi sejejo paniko in strah. Včasih enostavno moram izklopiti televizijo, da bi se lahko obdal z varnim in udobnim mehurčkom, čeprav sem jezen nase, ko to storim,« pravi.

Mariborčan, rojen leta 1982, je prve gledališke izkušnje nabiral v gledališkem krožku Škofjske gimnazije Maribor in se kmalu po diplomi iz dramske igre na ljubljanski AGRFT zaposlil v Mestnem gledališču ljubljanskem. Danes je igralec, ki ve, s kakšnimi postopki ustvariti zanimiv in pomenljiv dramski lik. Priznava, da je v svojih prvih vlogah »poskušal preveč ugajati« in bil v igri »preveč pravilen«. A sčasoma se je naučil raziskovanja tem znotraj različnih režiserskih poetik: »Ko nisem več čutil potrebe po ugajanju in sem se obenem razvijal v svojem zasebnem življenju, si priznal svoje napake in vrline, se je tančica blefa razblinila.«

Po naravi je radoveden, zato se raje kot svoji prepušča režiserjevi viziji, saj mu »ta proces omogoča raziskovati teme na način, ki bi mi bil sicer tuj«. Njegova misel, da bi, če ne bi bil igralec, najraje opravljal delo arhivarja, veliko pove o njegovem pristopu v umetnosti. »Sem nekdo, ki hoče iz kaosa ustvariti red, čeprav sam te svoje lastnosti ne znam povezati s svojim poklicem, ki je v svoji odprtosti lahko zelo kaotičen,« pravi.

Od leta 2005 je stalni član ansambla Mestnega gledališča ljubljanskega. Pravi, da je ponudbo sprejel odprtih rok, saj je hotel družini, ki si jo je začel tedaj ustvarjati, zagotoviti finančno stabilnost. A dobro ve, da je stalni vir dohodka v kulturi – o tem je na letošnji proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku govoril književnik Vinko Möderdorfer – prej izjema kot pravilo. Puc je prepričan, da bi »moral imeti vsi pravico do dostojnega življenja in strehe nad glavo, kar bi lahko omogočil univerzalni temeljni dohodek«.

Zmerjanje umetnic, ki sta sočasno z njim prejeli nagrado Prešernovega sklada, ga vedno znova zaboli. »Priznanja so jima dali strokovnjaki, ki se spoznajo na naše delo. Tistih ljudi, tudi politikov, ki najbolj zmerjajo slovenske umetnike, nikoli ne srečam na kulturnih dogodkih. Ti ljudje, ki ne vidijo umetnosti, ne poznajo umetnosti in ne razumejo umetnosti, si upajo soditi o umetnosti. Morda bi lahko bili tisti politiki, ki najbolj rohnijo na spletu, malo bolj tiho ali pa si morda ogledali umetniške izdelke, o katerih sodijo na pamet. Sicer pa je že Prešeren svetoval njim in podobnim: 'Le čevlje sodi naj Kopitar.'«

Piše: Marjan Horvat

Podoba: Uroš Abram

